

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr.Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce **MUDr. J. Č.**, zastoupeného JUDr. Františkem Kollmanem, advokátem AK Náchod, Komenského 511, proti žalovanému **Ministerstvu obrany**, personální sekci, Praha 6, Tychonova 1, o žalobě žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 3. 2001, č. j. 45/3-3172/2001-8201,

takto:

I. Žaloba **se zamítá**.

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 6. 2. 2001, č. j. 490209/020/2001/VÚSZ, Vojenský úřad sociálního zabezpečení nevyhověl žádosti žalobce o přiznání výsluhového příspěvku podle ust. § 132 odst. 1 zák. č. 221/1999 Sb., protože nesplnil podmínky pro něj, neboť mezi důvody propuštění ze služebního poměru, které zakládaly nárok na výsluhový příspěvek (§ 26 uvedeného zákona), není propuštění z důvodu nepodepsání přísahy podle zák. č. 74/1990 Sb. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas odvolání, o němž rozhodl žalovaný dne 20. 3. 2001 pod č. j. 45/3-3172/2001-8201 tak, že odvolání nevyhověl a napadené rozhodnutí v plném rozsahu potvrdil. Podle výpisu z rozkazu Ministra obrany ČSFR č. 0309 ze dne 29. 6. 1990 byl žalobce propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání dnem 31. 7. 1990 podle ustanovení článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb., protože odmítl složit vojenskou

přísahu. Ke dni jeho propuštění ze služebního poměru náležel příspěvek za službu podle § 33 odst. 1 zák. č. 76/1959 Sb. těm vojákům z povolání, kteří byli propuštění ze služebního poměru podle § 26 odst. 1 nebo odst. 2 písm. a/ až e/ tohoto zákona, žalobce však nebyl propuštěn ze služebního poměru podle ust. § 26 odst. 1 nebo odst. 2 písm. a/ až e/ zák. č. 76/1959 Sb. a proto mu nárok na příspěvek za službu nevznikl.

Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce včas opravný prostředek v němž namítal, že podal opakovaně žádost o příspěvek za službu, a to nejen k datu 31. 7. 1990, přičemž příspěvek za službu mu nebyl přiznán a nebylo ani vydáno rozhodnutí a tím mu byla odňata možnost podat jakýkoliv opravný prostředek. S ohledem na protiústavní a protizákonnou interpretaci poslední věty článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb. služebními funkcionáři se obracel opakovaně a bezúspěšně na různé ministry obrany s žádostí o odstranění tvrdosti zákona, a to ve smyslu § 33 odst. 11 zák. č. 76/1959 Sb. Z tohoto pohledu je tvrzení žalovaného i prvostupňového správního orgánu v tom, že nesplnil podmínku „podání žádosti“ o příspěvek za službu silně nevěrohodné a vyvratitelné. Poukázal na znění zák. č. 76/1959 Sb. ke dni 14. 3. 1990, v době od 29. 3. 1990 a v době od 23. 4. 1990. V zákonné dvouměsíční lhůtě tedy do 14. 5. 1990, kdy měla být přísaha předložena ke složení, měnila přísaha třikrát svůj text. V plném rozsahu odmítl složit přísahu dle textu platného v době od 14. 3. 1990 do 29. 3. 1990. Článek IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb. stanoví povinnost velitelů přísahu předložit vojákovi ke složení ve dvouměsíční lhůtě. Stanoví povinnost velitelů ponechat vojáku jednoměsíční lhůtu k uvážení. Přísaha nebyla předložena ke složení dne 7. 5. 1990, tedy v zákonné dvouměsíční lhůtě a dne 7. 5. 1990 přísahu složil, aniž by si ponechal lhůtu k uvážení. Dne 25. 5. 1990 mu byl velitelem předán úřední formulář o složení vojenské přísahy dle tohoto zákona, kterou složil dne 7. 5. 1990. Velitelem byl žalobce přesvědčen, aby sepsal „čestné prohlášení“, že odmítá složit vojenskou přísahu podle tohoto zákona. Ještě v jednoměsíční ochranné lhůtě k uvážení byl zpracován návrh na propuštění ze služebního poměru, t. j. dnem 1. 6. 1990, i když ochranná lhůta končila dnem 7. 6. 1990. Již v tomto návrhu bylo uváděno, že „přiznání osobního důchodu nesplňuje“. Dne 20. 6. 1990 byl s ním proveden kádrový pohovor ve smyslu směrnice NPS FMNO č. j. 63143-D-38, jehož nedílnou součástí je jeho žádost o propuštění ze služebního poměru k datu 31. 7. 1990 z důvodu nástupu do nového zaměstnání, tedy z důvodu hodných zvláštního zřetele ve smyslu § 26 odst. 2 písm. d/ zák. č. 76/1959 Sb. v té době platném znění. Uvedená žádost obsahuje i jeho prohlášení, že netrvá na dodržení tříměsíční ochranné lhůty ve smyslu § 26 odst. 6 citovaného zákona. Článek IV zák. č. 74/1990 Sb. neupravuje vznik a zánik služebních poměrů příslušníků ozbrojených sil, stejně tak ve svém odst. 2 neupravuje vznik a zánik služebního poměru vojáka z povolání. Ve smyslu § 25 zák. č. 76/1959 Sb., služební poměr vojáka z povolání vzniká dnem přijetí, zaniká propuštěním z tohoto služebního poměru, odnětím nebo ztrátou vojenské hodnosti, propuštěním z vojska a úmrtím. Propuštění ze služebního poměru vojáka z povolání upravuje ust. § 26 citovaného zákona a v té době platné a úplné znění zák. č. 122/1978 Sb. K zániku služebního poměru vojáka z povolání žalobce došlo prokazatelně propuštěním ze služebního poměru rozkazem Ministra národní obrany ČSFR ve věcech personálních č. 0309 ze dne 29. 6. 1990. K zániku služebního poměru by však nedošlo, pokud by žalobce byl náležitě poučen o opravném prostředku proti tomuto rozkazu. Pokud by byl řádně a včas seznámen s Metodickou směrnicí náčelníka finanční služby čs. armády k realizaci článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb., č. j. 16069-FS/4, která byla vydána dne 2. 7. 1990, tedy několik dnů po vydání samotného personálního rozkazu. Poukázal na ust. § 39 obč. zák., podle něhož je neplatný právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází a nebo se příčí dobrým mravům. Podle něj interpretace a aplikace článku IV odst. 2

zák. č. 74/1990 Sb. žalovaným svým obsahem odporuje zákonům, zákony obchází a příčí se dobrým mravům. K zániku služebního poměru dle čl. IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb. (poslední věta) ani nemohlo dojít, neboť prokazatelně dne 7. 5. 1990 složil vojenskou přísahu. Napadená rozhodnutí žalovaného i prvostupňového správního orgánu jsou v silném rozporu s Ústavou a Listinou základních práv a svobod. Porušují ústavní zásadu rovnosti občanů před zákonem ve smyslu čl. 1 Listiny, zásadu, že zákon musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky článku 4 odst. 3 Listiny a nesmí znamenat diskriminaci kteréhokoliv jednotlivce nebo skupiny osob z důvodu jejich „jiného postavení“ čl. 3 odst. 1 Listiny. Článek IV odst. 1 a 2 zák. č. 74/1990 Sb. upravuje naprosto totožné právní vztahy, odst. 1 přiznává skupině příslušníků SNB a SNV, kteří odmítli složit služební přísahu podle tohoto zákona nárok na příspěvek za službu a náležitosti a odst. 2 neřeší přiznání skupině vojáků, kteří odmítli složit vojenskou přísahu podle tohoto zákona na příspěvek za službu a další náležitosti. Citovanou právní normu, t. j. článek IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb., lze tedy interpretovat dvojím způsobem, buď tedy, že vojáka, který odmítl složit vojenskou přísahu podle tohoto zákona lze propustit podle ust. § 26 odst. 1 písm. c/ nebo odst. 2 písm. d/ zák. č. 76/1959 Sb., tedy dle ustanovení zákona upravující zánik služebního poměru, přičemž těmto vojákům zůstávají nároky na náležitosti (příspěvek za službu a pod.), nebo že voják bude propuštěn podle článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb. bez jakýchkoliv nároků na náležitosti, i když jinak splňují zákonem dané podmínky, neboť jednou z podmínek přiznání nároku ve smyslu § 33 zák. č. 76/1959 Sb. je propuštění z důvodu uvedených v § 26 odst. 1, odst. 2 písm. a/ až e/ zák. č. 76/1959 Sb. Situaci, kdy určité ustanovení právního předpisu umožňuje dvě různé interpretace, je úkolem všech státních orgánů interpretovat dané ustanovení konformním způsobem. Vzhledem k tomu, že personálním rozkazem č. 0309 ze dne 29. 6. 1990 „se propustil ze služebního poměru vojáka z povolání“, mohlo tak býti učiněno pouze ve smyslu § 26 odst. 1 písm. c/ zák. č. 76/1959 Sb., nikoliv dle článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb. Poukázal na nález Ústavního soudu č. 286/1996 Sb. v němž Ústavní soud řešil i otázku srovnání bývalých vojenských soudců (prokurátorů) a těch bývalých vojáků z povolání, jejichž uplatnění v civilním sektoru je v podstatě bezproblémové a kterým právo na výsluhový příspěvek právní úpravou odňato nebylo. Příspěvek za služby i výsluhový příspěvek jsou koncipovány v právní řádu ČR spolu s jinými dávkami jako určitá kompenzace práce vykonávané ve ztížených podmínkách a určitých osobních omezení vyplývajících z charakteru práce v ozbrojených složkách státu. Náleží všem, kteří splnili zákonem stanovené podmínky. Jsou součástí systému dávek sociálního charakteru související s ukončením služebního poměru. Vedle příspěvku za služby, to jsou odchodné a platové vyrovnání, nárok na všechny dávky se zachovává. Pokud jde o výsluhový příspěvek, ten navíc nelze chápat jako součást odměny za práci, nýbrž podle stanoviska MPSV, jako samostatný příjem, který nebyl součástí platu příslušníků ozbrojených sil podle platových předpisů. Jde o zvláštní kategorii peněžního příjmu odůvodněnou do určité míry sociálními důvody. V souvislosti s poskytováním výsluhového příspěvku upozornil ministr obrany na Doporučení Mezinárodní organizace práce (MOP č. 68/1944) dotýkající se služebního poměru, t. j. aby při propuštění z tohoto poměru byl poskytován příspěvek podle délky služby, jakož i na Úmluvu č. 158/82 o skončení pracovního poměru, která se vztahuje na všechna odvětví hospodářské činnosti a na všechny zaměstnance. Podle článku 12 citované Úmluvy „se propuštěným vojákům z povolání zabezpečuje nárok na odchodné a jiné podobné dávky, jejichž částka se stanoví se zřetelem na délku trvání služebního poměru“. Žalobce proto navrhl, aby rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí prvostupňového správního orgánu bylo zrušeno a věc, aby byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 24. 5. 2001 navrhl zamítnutí opravného prostředku žalobce v celém rozsahu. Nárok uplatnil žalobce poprvé žádostí ze dne 29. 1. 2001 (o přiznání

výsluhového příspěvku),neboť do této doby se zásadně domáhal u příslušných orgánů resortu obrany i v rámci soudního řízení určení, zda mu vznikl nárok na příspěvek za službu (výsluhový příspěvek), nebo se opakovaně obracel na ministry obrany s žádostí o mimořádné řešení této jeho věci s použitím institutu odstraňování tvrdosti zákona. Pro posuzování jeho nároku na příspěvek za službu (výsluhový příspěvek) není rozhodnou skutečností jeho odmítnutí složit vojenskou přísahu podle textu platného po určitou dobu, ale ta skutečnost, že podle výpisu z rozkazu Ministra obrany ČSFR č. 0309 ze dne 29. 6. 1990 byl propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání podle ust. článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb., protože odmítl složit vojenskou přísahu. Ke dni jeho propuštění, t.j. k 31. 7. 1990 náležel příspěvek za službu podle § 33 odst. 1 zák. č. 76/1959 Sb. vojákům z povolání, kteří byli propuštěni ze služebního poměru podle § 26 odst. 1 nebo odst. 2 písm. a/ až e/ tohoto zákona a konali službu v ozbrojených silách po dobu nejméně 20 roků a při propuštění dosáhli věku alespoň 40 let. Žalobce nebyl propuštěn ze služebního poměru podle ust. § 26 odst. 1 nebo odst. 2 písm. a/ až e/ zák. č. 76/1959 Sb. a nárok na příspěvek za službu mu nevznikl. Na tomto konstatování nic nemění ani jeho domněnka, že mu nebyla v oprávněné míře poskytnuta doba jednoho měsíce pro uvážení, zda vojenskou přísahu podle zák. č. 74/1990 Sb. složí. Žalobce se odvolává na záznam o kádrovém pohovoru ze dne 20. 6. 1990, jehož součástí je jeho žádost o propuštění ze služebního poměru k datu 31. 7. 1990 z důvodu nástupu do nového zaměstnání a z toho vyvozuje, že jeho služební poměr skončil z důvodu hodného zvláštního zřetele podle § 26 odst. 2 písm. d/ zák. č. 76/1959 Sb. Součástí tohoto záznamu je však i jeho odmítnutí podepsat nové znění vojenské přísahy z důvodu neztotožnění se s činnou službou vojáka z povolání a jeho seznámení s tím, že podle uvedeného pohovoru bude zpracován návrh na propuštění ze služebního poměru vojáka z povolání z důvodu, že odmítl složit vojenskou přísahu podle článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb. V záznamu není zmínka o tom, že by žalobce nesouhlasil s obsahem pohovoru, se kterým byl seznámen a tedy i s tím, že bude propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání, protože odmítl složit vojenskou přísahu podle článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb. Žalobce se v tomto záznamu zmiňuje o nástupu do civilního zaměstnání, ale pouze proto, aby odůvodnil, proč žádá propustit ze služebního poměru vojáka z povolání k 31. 7. 1990. Záznam o kádrovém pohovoru vlastnoručně podepsal. Podle názoru žalovaného zákonem č. 74/1990 Sb. vznikl nový důvod propuštění ze služebního poměru vojáka z povolání, odmítnutí složení vojenské přísahy, ze kterého nevzniká takovým propuštěným nárok na příspěvek za službu (nyní výsluhový příspěvek). Žalobci zanikl služební poměr vojáka z povolání dnem 31. 7. 1990 propuštěním z tohoto poměru, protože podle článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb. odmítl složit vojenskou přísahu.

Řízení u Vrchního soudu v Praze bylo zahájeno dne 29. 5. 2001. Vrchní soud v Praze ve věci nerozhodl do 31. 12. 2002 a věc tak přešla na Nejvyšší správní soud, který ji převzal a dokončí ji podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zák. č. 150/2002 Sb. (§ 132, § 129 odst. 2 zák. č. 150/2002 Sb.), tedy v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu.

Písemností ze dne 17. 6. 2003 žalovaný Nejvyššímu správnímu soudu oznámil, že dne 1. 6. 2003 vyslovil ministr obrany v rámci institutu odstranění tvrdosti zákona souhlas s tím, aby byl výsluhový příspěvek žalobci přiznán a požádal proto o stanovení lhůty k vydání takového rozhodnutí ve smyslu § 62 zák. č. 150/2002 Sb. Ve lhůtě Nejvyšším správní soudem žalovanému podle § 62 odst. 2 zák. č. 150/2002 Sb. stanovené vydal žalovaný – Ministerstvo obrany, Vojenský úřad sociálního zabezpečení, dne 4. 11. 2003, č. 490209/020/2003 rozhodnutí, jímž žalobci přiznal od 1. 6. 2003 výsluhový příspěvek v částce 4.992,- Kč s tím, že výsluhový příspěvek mu náleží do dovršení 60 let věku, t. j. do 8. 2. 2009. Žalobce písemností ze dne 19. 11. 2003 Nejvyššímu správnímu soudu sdělil,

že nesouhlasí s výší příspěvku ani s datem přiznání od 1. 6. 2003, neboť o tento příspěvek žádal již po ukončení služebního poměru k 31. 7. 1990. Za této situace Nejvyšší správní soud pokračuje v řízení, neboť následným rozhodnutím správního orgánu nedošlo k uspokojení práva žalobce.

Podle výpisu z rozkazu Ministra národní obrany ČSFR (ve věcech personálních) č. 0309 ze dne 29. 6. 1990, založeného ve spisu, byl žalobce podplukovník MUDr. J. Č., podle ust. článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb. propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání (trvajícího od 14. 8. 1967) dnem 31. 7. 1990, protože odmítl složit vojenskou přísahu. Zák. č. 74/1990 Sb. svým článkem I změnil zák. č. 76/1959 Sb. o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů tak, že § 2 odst. 2 zní: „(2) Vojáci jsou povinni vykonat přísahu: „Já, voják československé armády, vědom si svých občanských a vlasteneckých povinností, slavnostně prohlašuji, že budu věrný Československé socialistické republice. Budu vojákem statečným a ukázněným a budu plnit ustanovení vojenských řádů. Svědomitě se budu učit ovládat vojenskou techniku a zbraně a připravovat se pro ochranu svobody a nezávislosti Československé socialistické republiky. Pro ochranu vlasti jsem připraven nasadit i svůj život. Tak přísahám!“.“ Zák. č. 81/1990 Sb. s účinností od 29. 3. 1990 byl změněn název Československé socialistické republiky na „Československá federativní republika“ a zák. č. 101/1990 Sb. s účinností od 23. 4. 1990 byl změněn název na „Česká a Slovenská Federativní Republika“. V článku IV odst. 2. větě poslední zákon č. 74/1990 Sb. stanoví, že odmítne-li voják složit vojenskou přísahu podle tohoto zákona, bude propuštěn ministrem národní obrany ze služebního poměru. Vojáku, který složil vojenskou přísahu podle jejího dřívějšího znění byl velitel povinen předložit ke složení vojenskou přísahu podle tohoto zákona do dvou měsíců ode dne, kdy tento zákon nabude účinnosti a vojáku přitom musela být poskytnuta doba jednoho měsíce pro uvážení, zda vojenskou přísahu podle tohoto zákona složí. Zák. č. 74/1990 Sb. nabyl účinnosti dne 14. 3. 1990.

V obsahu spisu se nachází fotokopie záznamu o kádrovém pohovoru s žalobcem MUDr. J. Č., při propuštění činné služby vojáka z povolání ze dne 20. 6. 1990, v němž je uvedeno, mimo jiné, že žalobce „byl seznámen s tím, že pohovor je veden podle směrnic náčelníka personální správy FMNO č. j. 63143-D-38, podle něhož byl zpracován návrh na propuštění se závěrem, že bude propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání z důvodů, že odmítl složit vojenskou přísahu podle článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb.“. Dále je v něm uvedeno vyjádření žalobce: „Nové znění vojenské přísahy odmítám podepsat z důvodů neztotožnění se s činnou službou vojáka z povolání. Žádám zrušení 3 měsíční ochranné lhůty a vzhledem k nástupu do civilního zaměstnání žádám propustit k termínu 31. 7. 1990.“. Záznam o kádrovém pohovoru byl podepsán žalobcem, pplk. P. H. a pplk. Ing. K. V. Obsah a správnost záznamu o kádrovém pohovoru ze dne 20. 6. 1990 nenapadá ani žalobce ani žalovaný. Ve spisu se nachází i fotokopie prohlášení žalobce ze dne 25. 5. 1990 tohoto znění: „Na základě R MNO č. 15 ze dne 15. 3. 1990, jsem převzal dne 7. 5. 1990 tiskopis nového znění vojenské přísahy, který dne 14. 3. 1990 schválilo Federální shromáždění ČSR. Prohlašuji, že nové znění přísahy odmítám podepsat. V Dobrušce 25. 5. 1990.“. Ministr národní obrany ČSFR vydal rozkaz č. 0309 o propuštění ze služebního poměru vojáka z povolání pro odmítnutí složení vojenské přípravy, mimo jiné žalobce MUDr. J. Č. dne 29. 6. 1990.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného o nepřiznání výsluhového příspěvku nyní žalobce tvrdí, že přísahu podle zák. č. 74/1990 Sb. v jejím znění od 23. 4. 1990 vykonal. O tom předkládá fotokopii této vojenské přísahy podepsané jím 7. 5. 1990. Z obsahu spisu nevyplývá, jakým způsobem byli vojáci povinni vykonat přísahu podle § 2 odst. 2

zák. č. 76/1959 Sb. ve znění zák. č. 74/1990 Sb., ani zda vojenská přísaha žalobcem podepsaná dne 7. 5. 1990 se dostala do dispozice příslušných nadřízených orgánů. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě žalobce pouze uvedl, že pro posuzování nároku na příspěvek za službu (výsluhový příspěvek) žalobce není rozhodnou skutečností jeho odmítnutí složit vojenskou přísahu podle textu platného po určitou dobu, ale ta skutečnost, že podle výpisu z rozkazu Ministra obrany ČSFR č. 0309 ze dne 29. 6. 1990 byl propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání podle ust. článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb., protože odmítl složit vojenskou přísahu. Podle žalovaného žalobci zanikl služební poměr vojáka z povolání dnem 31. 7. 1990 propuštěním z tohoto poměru, protože podle článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb. odmítl složit vojenskou přísahu.

Žalobce nemá námitky proti tomu, že jeho služební poměr vojáka z povolání skončil dnem 31. 7. 1990, avšak nesouhlasí s důvodem jeho ukončení a v řízení o přezkoumání rozhodnutí žalovaného o nevyhovění jeho žádosti o přiznání výsluhového příspěvku žádá, aby soud tento důvod přezkoumal. Takto by soud mohl postupovat jen při splnění podmínek stanovených § 75 odst. 2 s. ř. s., tedy pokud by jím sám nebyl vázán. O takový případ zde však nejde. Žalobce byl propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání 31. 7. 1990 podle ust. článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb., protože odmítl složit vojenskou přísahu rozkazem Ministra národní obrany ČSFR (ve věcech personálních) č. 0309 ze dne 29. 6. 1990. Žalobce tvrdí, že v rozkazu nebyl poučen o možnosti podání opravného prostředku proti němu. O jeho tvrzení soud nepochybuje, neboť sám má zato, že proti citovanému rozkazu vzhledem k době jeho vydání opravný prostředek ani nebyl přípustný, neboť jej zák. č. 76/1959 Sb. ani zák. č. 74/1990 Sb. nepřipouštěly a možnost podání opravného prostředku proti němu nevyplývala ani z jiných právních předpisů. Správní soudnictví se stalo součástí občanského soudního řádu až jeho změnou zákonem č. 519/1991 Sb. s účinností od 1. 1. 1992. Jestliže tedy v době vydání citovaného rozkazu nebyl proti němu přípustný opravný prostředek, nelze jeho zákonnost přezkoumat k žalobní námitce žalobce v tomto řízení, neboť je jím soud vázán pokud jde o otázku propuštění žalobce ze služebního poměru vojáka z povolání ke dni 31. 7. 1990 i pokud jde o důvod tohoto propuštění podle ust. článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb., protože žalobce odmítl složit vojenskou přísahu. Tvrzení žalobce o tom, že ke skončení jeho služebního poměru došlo na jeho žádost dnem 31. 7. 1990 z důvodu nástupu do nového zaměstnání, tedy z důvodů hodných zvláštního zřetele ve smyslu § 26 odst. 2 písm. d/ zák. č. 76/1959 Sb. ve znění v té době účinném, nemá oporu v předložených listinách. Soud vychází především z výše již zmiňovaného záznamu o kádrovém pohovoru s žalobcem dne 20. 6. 1990, který byl veden dle směrnic náčelníka personální správy FMNO č. j. 63143-D-38, z důvodu zpracování návrhu na propuštění se závěrem, že žalobce bude propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání z důvodu, že odmítl složit vojenskou přísahu podle článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb. Toho si byl žalobce vědom, neboť ještě dne 20. 6. 1900 prohlásil, že nové znění vojenské přísahy odmítá podepsat z důvodu neztotožnění se s činnou službou vojáka z povolání. Při pohovoru vůbec nenamítal, že by přísahu dne 7. 5. 1990 vykonal, pouze požádal o zrušení tříměsíční ochranné lhůty vzhledem k nástupu do civilního zaměstnání a žádal propustit v termínu 31. 7. 1990. V tomto směru mu bylo vyhověno a došlo tak oboustrannou dohodou ke stanovení kratší lhůty než stanovené v § 26 odst. 6 zák. č. 76/1959 Sb. ve znění účinném v té době. Dle tohoto ustanovení voják z povolání, který má být propuštěn ze služebního poměru, musí být o propuštění vyrozuměn nejméně 3 měsíce předem, není-li oboustrannou dohodou stanoveno jinak. V tomto případě bylo oboustrannou dohodou stanoveno jinak, a to jen lhůta, ke které měl být žalobce ze služebního poměru propuštěn. Soud při této příležitosti jen opakuje, že nemá důvodu o obsahu a správnosti záznamu o kádrovém pohovoru s žalobcem ze dne 20. 6. 1990, pochybovat, poněvadž žádný z účastníků jeho obsah a správnost nenapadl.

Žalobce byl ve služebním poměru vojáka z povolání. Podle ust. § 25 zák. č. 76/1959 Sb. účinného v době skončení služebního poměru žalobce služební poměr vojáka z povolání zaniká propuštěním z tohoto služebního poměru, odnětím nebo ztrátou vojenské hodnosti, propuštěním z vojska (§ 22 branného zákona) a úmrtím. Pokud by mělo dojít k zániku služebního poměru z jiných důvodů, v zákoně o služebních poměrech neuvedených, musel by to rovněž stanovit (zvláštní) zákon. K takovému případu došlo vydáním zák. č. 74/1990 Sb. účinného od 14. 3. 1990. Tento zákon v článku IV odst. 2 stanoví, že odmítne-li voják složit vojenskou přísahu podle tohoto zákona, bude propuštěn ministrem národní obrany ze služebního poměru. Tento zákon podle názoru soudu rozšiřuje důvody propuštění ze služebního poměru uvedené v § 26 odst. 1 a 2 zák. č. 76/1959 Sb. Zákonodárce tak učinil v souvislosti s tím, že tímtéž zákonem č. 74/1990 Sb. článkem I bod 1 změnil § 2 odst. 2 zák. č. 76/1959 Sb. o některých služebních poměrech vojáků ve znění pozdějších předpisů, tudíž změnil znění vojenské přísahy v tomto ustanovení uvedené (a výše citované) a ve svém článku IV odst. 2 stanovil postup velitelů i vojáků při vykonání přísahy a stanovil i jaký bude důsledek toho, odmítne-li voják složit vojenskou přísahu podle tohoto zákona. Zákonodárce tak učinil v důsledku politických změn, ke kterým došlo v tehdejší Československé socialistické republice, Československé federativní republice, České a Slovenské Federativní Republice. Důvod propuštění žalobce ze služebního poměru vojáka z povolání tedy vyplýval ze zák. č. 74/1990 Sb., jeho článku IV odst. 2. Důvod propuštění vojáka ze služebního poměru je v tomto zákoně zcela jasně vyjádřen. Nemá proto oporu tvrzení žalobce, že mohl být propuštěn ze služebního poměru jen podle zák. č. 76/1959 Sb., tedy z důvodů propuštění ze služebního poměru tam uvedených v § 26 odst. 1 nebo odst. 2. Zákon č. 74/1990 Sb. však neobsahuje žádné ustanovení o tom, zda vojákovi propuštěnému ze služebního poměru podle tohoto zákona přísluší příspěvek za službu podle § 33 v té době účinného zák. č. 76/1959 Sb. Podle obsahu spisu správního orgánu I. stupně, žalobce požádal o přiznání výsluhového příspěvku písemností ze dne 29. 1. 2001, došlé Vojenskému úřadu sociálního zabezpečení dne 31. 1. 2001. Žádost uplatnil podle § 132 odst. 1 zák. č. 221/1999 Sb. V žádosti uvedl, že bez podepsání přísahy nebylo lze konat vojenskou činnou službu a v daném případě z jeho strany šlo o služební nezpůsobilost ve smyslu § 26 odst. 2 písm. e/ zák. č. 76/1959 Sb. Zák. č. 221/1999 Sb. nabyl účinnosti dnem 1. 12. 1999 (jeho § 168). Protože žalobcův služební poměr zanikl ke dni 31. 7. 1990, nelze nárok žalobce na výsluhový příspěvek posoudit podle zák. č. 221/1999 Sb., ale podle v době skončení jeho služebního poměru účinného zák. č. 76/1959 Sb. Tento zákon účinný ke dni zániku služebního poměru žalobce stanovil důvody propuštění ze služebního poměru v § 26 odst. 1 a odst. 2. V § 33 odst. 1 pak stanovil, že příspěvek za službu (dále jen příspěvek) náleží vojákům z povolání propuštěným ze služebního poměru podle § 26 odst. 1 nebo odst. 2 písm. a/ až e/, kteří konali službu v ozbrojených silách po dobu nejméně 20 roků a při propuštění dosáhli věku alespoň 40 let. V § 26 odst. 1 ani v odst. 2 písm. a/ až e/ není uveden důvod propuštění ze služebního poměru nesložení vojenské přísahy. Důvod propuštění ze služebního poměru – nesložení vojenské přísahy podle zák. č. 74/1990 Sb. nelze podřadit pod žádný důvod uvedený v § 26 odst. 1 ani odst. 2 citovaného zákona. Pokud žalobce v žádosti o přiznání výsluhového příspěvku poukázal na ust. § 26 odst. 2 písm. e/ zák. č. 76/1959 Sb., tedy podle něhož ze služebního poměru vojáka z povolání lze propustit vojáka pro služební nezpůsobilost, pod nějž zařadil nesložení vojenské přísahy, pak k tomu soud uvádí, že toto ustanovení nebylo součástí zák. č. 76/1959 Sb. v jeho znění ke dni skončení služebního poměru žalobce, ale bylo do tohoto zákona vloženo až zák. č. 228/1991 Sb., který nabyl účinnosti 24. 6. 1991.

Příspěvek za službu, výsluhový příspěvek, mají sociální a motivační charakter, garantují se jimi sociální jistoty vojáků z povolání vzhledem k psychické a fyzické náročnosti vojenské služby, potenciálnímu ohrožení života při přípravě na bojovou činnost, vykonávání služby v místě podle potřeby ozbrojených sil. V neposlední řadě tyto dávky kompenzují omezení některých hospodářských a v současné době i politických práv. Přechod vojáků z povolání do občanského života je velmi problematický, zejména z hlediska jejich začlenění do občanského a zejména pracovního života. Výsluhový příspěvek má tento přechod usnadnit. Nárok na něj mají všichni vojáci z povolání, kteří splňují zákonem stanovené podmínky, bez ohledu na jejich konkrétní sociální situaci (nález Ústavního soudu III ÚS 189/95). Protože žalobce zákonem stanovené podmínky v době skončení jeho služebního poměru nesplňoval pro přiznání příspěvku – výsluhového příspěvku, nepochybily správní orgány, když jeho žádosti o přiznání výsluhového příspěvku nevyhověly.

Námitku žalobce, že propuštění ze služebního poměru ministrem národní obrany pro odmítnutí složení vojenské přísahy podle článku IV odst. 2 zák. č. 74/1990 Sb. by mělo být posuzováno stejně jako u příslušníků Sboru národní bezpečnosti nebo Sboru nápravné výchovy podle článku IV odst. 1 cit. zákona jako skončení služebního poměru ze závažných osobních důvodů, neshledal soud důvodnou. Jde o jinou skupinu občanů jejichž služební poměr, zejména práva a povinnosti z něho vyplývající, jakož i základní otázky hmotného zabezpečení, upravoval zák. č. 100/1970 Sb. Úprava hmotného zabezpečení skončením služebního poměru podle tohoto předpisu a podle zák. č. 76/1959 Sb. byla rozdílná. Pokud by zákonodárce chtěl upravit stejným způsobem obě skupiny uvedené v článku IV zák. č. 74/1990 Sb., to je jak v odst. 1 tak v odst. 2, pak by to nepochybně zcela jasně vyjádřil. Pokud tak neučinil, nelze v tom spatřovat nerovnost před zákonem. Nejedná se o princip absolutní rovnosti a státu je nutno přiznat oprávnění poskytování výhod vyplývajících ze služebního poměru pro určitou kategorii osob. Další tvrzení žalobce, že žalovaný jiným vojákům propuštěným ze služebního poměru podle zák. č. 74/1990 Sb. jeho článku IV odst. 2 přiznal výsluhové příspěvky, zůstalo jen v rovině obecného tvrzení, žalobce v tomto směru nenavrhl žádný konkrétní důkaz o svém tvrzení a tedy toto tvrzení neprokázal. Ostatně žalovaný jeho tvrzení popřel.

Z důvodů v tomto rozsudku uvedených Nejvyšší správní soud zamítl žalobu žalobce jako nedůvodnou podle ust. § 78 odst. 7 zák. č. 150/2002 Sb.

V řízení měl úspěch žalovaný a měl by proto podle ust. § 60 odst. 1 zák. č. 150/2002 právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný podle obsahu spisu náhradu nákladů neúčtoval

a ani mu prokazatelné náklady nevznikly, a proto soud rozhodl tak, že se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. 3. 2004

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu